

Using research to promote literacy and reading in libraries : guidelines for librarians, sastavile Lesley Farmer i Ivanka Stricevic. www.ifla.org

U IFLA-inom nizu stručnih izvješća, izišla je nova publikacija pod nazivom *Using research to promote literacy and reading in libraries : guidelines for librarians*. Smjernice za knjižničare o istraživanju i promicanju pismenosti i čitanja sastavile su Lesley Farmer i Ivanka Stričević iz IFLA-ine Sekcije za pismenost i čitanje s ciljem okupljanja postojećih istraživanja i objedinjavanja kratkih i jasnih uputa za sve one koji se žele baviti istraživanjem čitanja i pismenosti. Cilj je ovih Smjernica približiti zamisli te potaknuti sve knjižničare i članove drugih ustanova i organizacija zainteresiranih za sustavnije promicanje i istraživanje čitanja i pismenosti u vlastitim sredinama. Dakle, namijenjene su svima koji su uključeni u istraživanje i promicanje čitanja i pismenosti, od samih knjižničnih djelatnika do nakladnika, mogućih čitatelja, nastavnika, medija, čitateljskih i književnih društava, psihologa i svih koji bi mogli naći svoj interes u cijelom postupku. U istraživanju čitanja i pismenosti, svaki je sudionik iznimno važan jer svatko donosi svoje specifične kvalitete i vrijednosti te vještine kojima vlada.

Nadalje, svrha je ovih smjernica dati knjižničarima “alat” pomoću kojega mogu provesti svoje zamisli u djelo, a pritom mogu sudjelovati u stvaranju korpusa istraživanja čitanja te pridonijeti stručnom razvoju područja. Iznimno je važno i podizanje svijesti o važnosti istraživanja u području čitanja i pismenosti, što je danas važnije nego ikada zbog pojave novih oblika čitanja i multidimenzionalne pismenosti. Smjernice ističu važnost pomnog planiranja, osmišljavanja i provedbe istraživanja čitanja u svrhu promicanja pismenosti i čitanja. Naime, smatra se da je za njihovo sustavno promicanje potrebno istražiti kontekst i korisnike, te na temelju rezultata osmišljavati programe za razvoj pismenosti. Velik naglasak Smjernice stavljaju na akcijska istraživanja koja u ovoj vrsti istraživanja mogu dati najbolje rezultate te su najprimjerenija za istraživanje čitanja i pismenosti. Akcijska istraživanja u knjižnicama omogućuju istraživanje i proučavanje vlastitih postupaka u praksi radi njihovoga poboljšavanja.

Analizom mnogih uspješnih istraživanja čitanja i pismenosti doneseni su zajednički, iznimno korisni savjeti koji predstavljaju svojevrsnu listu provjere ili, bolje rečeno, smjernice svima koji se odvaže na novo istraživanje čitanja. U popisu savjeta mogu se naći oni o najprimjerenijim metodama korištenim

za promociju istraživanja, kako pridobiti suradnike, kako prikupiti sredstva, koje metode promicanja u digitalnom okruženju koristiti i sl.

Smjernice donose popis znanstvenih i stručnih radova raspoređenih prema tipovima knjižnica, a osim radova na engleskom, uključuje i radove koji su objavljeni samo na jeziku zemlje na koju se istraživanje odnosi. Osim pojedinačnih istraživanja, izrađen je i popis knjiga i poglavlja u knjigama koje se bave istraživanjem općenito, što može poslužiti kao polazište onima koji se žele baviti istraživanjima o promicanju čitanja i pismenosti, a možda nemaju dovoljno teorijskog znanja o tome. Donosi se i popis časopisa i glasila koja se bave čitanjem i srodnim temama, na engleskom i drugim jezicima. I na kraju, Smjernice sadrže popis društava i ustanova koje se bave promicanjem i istraživanjem čitanja i pismenosti te se navode imena i kratak opis udruga/društava/organizacija/projekata koji su osmišljeni i organizirani isključivo radi rada na promicanju čitanja i koji djeluju kao podrška svim gore navedenim ustanovama, udrugama, društvima i pojedincima koji žele promovirati čitanje i pismenost te su voljni provoditi istraživanja i projekte na te teme.

Ove Smjernice jedinstven su primjer smjernica koje su namijenjene u prvom redu knjižničarima u praksi koji rade na mnogim projektima s ciljem podizanja svijesti o važnosti čitanja i pismenosti. Knjižničari koji rade u praksi, vrlo često nemaju dovoljno stručnu podršku i upute kako na pravi način dokumentirati sve projekte koje provode. Zbog toga su ove smjernice izvrsna podloga onima koji su zavrijedili da se njihov trud prikaže stručnoj javnosti, kolegama u praksi, ali i istraživačima koji nisu u svakodnevnom i izravnom doticaju s praksom.

Smjernice se mogu pronaći na: <http://www.ifla.org/en/publications/ifla-professional-reports-125>

Drahomira Gavranović
dgavrano@unizd.hr